

Vasile Lascăr, primar la Târgu-Jiu (1852 - 1907)

dr. ION MOCIOI

Cu un veac în urmă, în Târgu-Jiu era primar Vasile Lascăr, fiu de seamă al Gorjului. Îl aducem în amintire pentru că are meritul de a fi început europenizarea¹ bătrânului oraș de pe Jiu, în cei câțiva ani de ales al urbei (1879—1884)², când el însuși nu împlinise încă vârsta de 30 de ani. Era un om practic, avea pregătire superioară și se distingea prin spiritualitate, cinste și omenie, calități care l-au ridicat în erarhia socială și politică din pragul secolului nostru ajungând ministru de interne și novator în administrația țării.

Vasile Lascăr s-a născut în 1852, în satul Șomănești, comuna Telești. Tatăl său, Manolache Lascăr om cult, a activat ca evocat al Mănăstirii Tismana și ca membru al Tribunalului județean Gorj, în Târgu-Jiu, unde locuia pe strada Tudor Vladimirescu (75). În casa sa, care a aparținut familiei Roșiașu, a avut sediu, la 1835, școala din Târgu-Jiu³.

Mama lui Vasile Lascăr a fost Raluca Urdăreanu, strănepoată a Elenei Cantacuzino, fiica lui Șerban Vodă⁴. Ea și-a crescut copilul dându-i o educație aleasă.

Școala a desăvârșit instrucția și educația viitorului primar și ministru. La cursurile primare, în Târgu-Jiu, dascălul lui Vasile Lascăr a fost cunoscutul Constantin Stanciovi-

Brănișteanu, cel care a organizat primul spectacol de teatru în orașul gorjan (1834) și care a fost unul din sprijinatorii revoluției de la 1848 și ai Unirii din 1859. Liceul l-a absolvit la Craiova. A urmat exemplul tatălui, studiind dreptul, timp de șase ani, la Sorbona, în Franța⁵.

După terminarea studiilor superioare, s-a întors la Târgu-Jiu, aproape de familie și de gorjenii dintre care s-a ridicat, și s-a înscris în baroul avocaților, unde a cunoscut repede reputația unui jurist distins⁶.

Tânăr fiind, a fost ales primar al orașului Târgu-Jiu în 1879, sub recomandarea poate a generalului Gheorghe Mașgheru (1804—1880), concetățeanul sfătuitor al demnitarilor din localitate. S-a ocupat de programul edilitar al orașului, de alinierea și pavarea străzilor, ridicarea unor construcții etc.

Din 1883, Vasile Lascăr s-a stabilit la București iar în anul următor a fost ales deputat sub guvernul lui I.C. Brătianu, pe care l-a susținut până în 1888. Mihail Kogălniceanu l-a înconjurat cu deosebită considerațiune pe acest foarte bun avocat și bărbat politic, punându-și mari speranțe în el⁷. Ilustrul admirator nu s-a înșelat, căci Vasile Lascăr, prin prestigiul ce singur și l-a câștigat, a fost ales, în 1895, deputat al Capitalei României, iar în 1896 a fost numit ministru la Ministerul de Interne. Ajuns aici când țara se afla „în împrejurări sociale foarte grele”⁸, dar încredințat în forțele sale, avea să spună: „Vroesc să fac din administrație o a doua magistratură”.

Programul său a pus ordine în administrație și a reprimat sever abuzurile. În primul an în care i s-a încredințat Ministerul de Interne, căci de la 1 aprilie s-a retras din înalta funcție, a propus și legea pentru pensiile funcționarilor. Va reveni din 1901 ca mandatar în parlament iar din 1902 ca ministru la același minister și își va relua programul preconizat anterior. El prezintă legea pentru desființarea vechilor poliții comunale și organizarea poliției generale a statului, legea pentru reforma administrativă și legea procedurii electorale, toate fiind aplicate apoi în folosul țării. În 1904 a propus legea pentru împărțirea și administrarea plăților, impunând astfel descentralizarea puterii până la sat și dând autonomie consiliilor populare. A înviorat organele locale punând cadre cu studii și a înnoit poliția cu cadre competente.

Fiind în plină activitate de înnoire a administrației, s-a stins din viață în urma unei pneumonii, la 22 martie 1907, când în țară izbucneau răscoalele țărănești. Șeful guvernului, D.A. Sturza, a expediat atunci o telegramă pentru popor: „Țara întreagă resimte pierderea dureroasă a unuia din cei mai valoroși fii ai săi“. Acesta a fost Vasile Lascăr, primarul Târgu-Jiului, care a început modernizarea orașului gorjean acum o sută de ani. Bucureștenii i-au ridicat o statuie în Capitala țării, și gorjenii trebuie să-i ridice un monument la Târgu-Jiu, până în 1992, când vom comemora 85 de ani de la moartea ilustrului fiu al acestor meleaguri.

¹ XXX, Vasile Lascăr, în: „Arhivele Olteniei“, VI, nr. 32—33, iulie — octombrie 1927, p. 359.

² Ștefulescu, Alexandra, *Istoria Târgu-Jiului*, Tipografia N.D. Mișoșescu, Târgu-Jiu, 1904, p. 113.

³ Ibidem, p. 87. Școala plătea chirie numai 1000 lei anual.

⁴ Fiica lui Șerban Vodă Cantacuzino (1679—1688), Elena, a fost căsătorită cu Barbu Urdăreanu, velpaharnic la 1678, retras la Urdari-Gorj. Fiul lor, Matei, cunoscut pe la 1719, le a dat un nepot, Dumitrache Urdăreanu, care a fost tatăl Ralucăi, mama lui Vasile Lascăr.

⁵ XXX, Comemorarea lui Vasile Lascăr, în: „Gorjanul“, IV, nr. 12, 8—15 aprilie 1927.

⁶ Vezi „Arhivele Olteniei“, op. și loc. cit.

⁷ Lungianu, Mihail, Vasile a Lascăr, în: „Gorjanul“, XI, nr. 10—11, 5 martie 1934.

⁸ Ibidem, loc. cit.

Grigore Iunian (1882 - 1940), reîntors la Târgu-Jiu

Unul dintre cei mai mari oratori ai României, recunoscut o lungă perioadă în vechiul parlament dintre cele două războaie ca susținător apăsător al intereselor țărănimii, Grigore Iunian, a căzut de mult în uitare, deși ici-colo câte un articol de istorie îl amintește pentru un motiv sau altul.